

Gołębiowski – Głombiowski

*„Gołębiowskich z Gołębiowa, starożytności wielkim
jest dowodem. Miewał ten dom ludzie skromność, sławę i cnotę
miłujące na Pomorzu. Mają parafię do Godziszewa pod Gdańskiem
i tamże leżą pochowani Joannes Rejmma de Gołembowa”^[1]*

Nazwisko Gołębiowski wywodzi od wsi Gołębiowo k. Tczewa
(był zwyczaj tworzenia nazwisk od posiadłości, tj. przez dodanie
końcówki przymiotnikowej *ski* lub *ckia*),

Wież Gołębiowo była odnotowana w 1336, gdy przed sądem zeznawało dwóch świadków :
„Sando de Golambow, Myskl de Golambow”,^[2] którzy graniczyli z Godziszewem. Spór był
związany z dobrami klasztoru Cystersów z ośrodkiem w Godziszewie (klasztor mieścił się w
Pogódkach, później przeniesiony do Pelplina).

W 1258r. książę lubiszewsko-tczewski Sambor II zafundował cystersom ziemie w pobliżu wcze-
snośredniowiecznego grodziska w Pogódkach, gdzie przebywali wyłącznie mnisi z
meklemburskiego opactwa Altenberg (Nadrenia).

Z Nadrenią wiąże się też postać Jana Rejmana z Gołębiowa,^[4] który był protoplastą naszego
rodu. Jego nazwiska stanowiło zawołanie herbowe, a nazwę wsi Gołębiowo zmieniano na
Reyman-Golambkau czy Rumianowo. Reymanowie wywodzili się z szlachty niemieckiej, a wyraz
Reyman oznaczał Nadreńczyka (człowiek znad Renu). Rodzina Reymanów należała wówczas do
grona możnych, wśród nich Johannes Ryman von Christburg (z Dzierzgonia) w 1378r. przybywa
do Kwidzyna, gdzie pełni funkcję prepozyta kapituły i funkcję prawnika przy Wielkim Mistrzu,
później jako Jan II Reyman zostaje biskupem Pomezani.^[3]

W 1452r. Rejman z Gołombiewa / Reyman von Golmekaw / wysłał pismo w sprawie rozliczenia
swoich podatków za Kwidzyn.^[4] Zbieżność miejsc (*Kwidzyń był stolicą diecezji pomezańskiej*) i

nazwisk obu Reymanów nie jest przypadkowa.

Jan Reyman z Gołębiowa był bratankiem Jana II Reymana
-biskupa i przybyli do Prus z Erfurt^[14]

Reymanowie stanowili rodzinę prusko-polską (herbu
Gołębiowski)^[15]. Rejman z Gołębiowa był stronnikiem
króla Polski, a w 1468r. zostaje sędzią tczewskim.^[15]

Za sprawą Rejmana z Gołębiowa Gołębiowscy otrzymali
beneficjum - odziedziczyli Gołębiowo z herbem własnym
Gołębiowskich (alias Reyman)

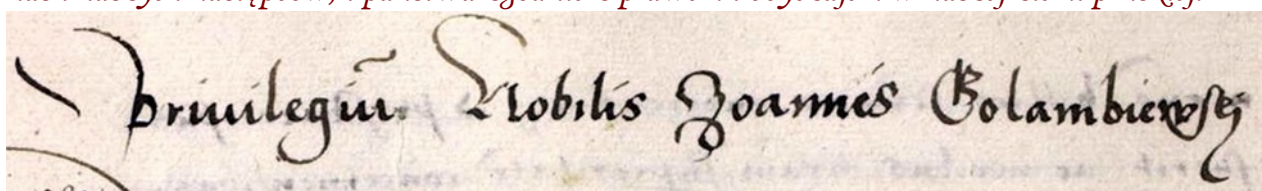

*„Gołębiowscy Rejmanowie w Prusiech na Pomorzu
kвітną, parafia ich do Godziszewa pod Gdańskiem, kędy
ich grób ojczysty. Ci w herbie mur noszą, na nim cztery
piramidaste wieżyczki, na hełmie nad koroną trzy pióra
strusie tak go opisuje MS. Załużcianum o Familiach
Pruskich, kędy wspomina Jana Rejmana z Gołębiowa
męża znacznego.”^[5]*

Po II pokoju toruńskim (1466r) wpływy zakonu Krzyżaków osłabły („hold pruski” 1525r) Pomorze wróciło do Korony jako Prusy Królewskie, a król Polski przyjechał do Gdańska z wielotysięczną armią w celu przywrócenia porządku (stłumienie rebelii protestanckiej).

W czasie powrotu z Gdańska król Zygmunt Stary potwierdził przywilej szlachecki, który był /”wydanych przez naszych poprzedników”.

*„My Zygmunt z łaski Bożej Król Polski etc. oznajmiamy. ... ze szlachetnym Janem Golambiewskim, naszym umiłowanym wiernym [poddanym] i dając świadectwo potwierdzili, że wieś Golambiewo Większe, inaczej Rymanowo, i połowa wsi Golambiewo Mniejsze wraz z sześcioma włókami (łanami) lasu stanowią dziedzictwo wyżej wymienionego szlachcica i że jego przodkowie czy poprzednicy byli w ich posiadaniu ...
Przy zachowaniu wszystkich praw dotyczących naszej zwierzchności i z obowiązkiem [udziału] w wojennej wyprawie, [podejmowania] służby i innych ciężarów (obowiązków) dla nas i naszych następców, i państwa zgodnie z prawem i obyczajem w naszej ziemi pruskiej. „[6]*

Jan Golambiewski w dniu 23-07-1526r. uzyskał potwierdzenie nobilitacji przez króla Polski Zygmunta I Starego

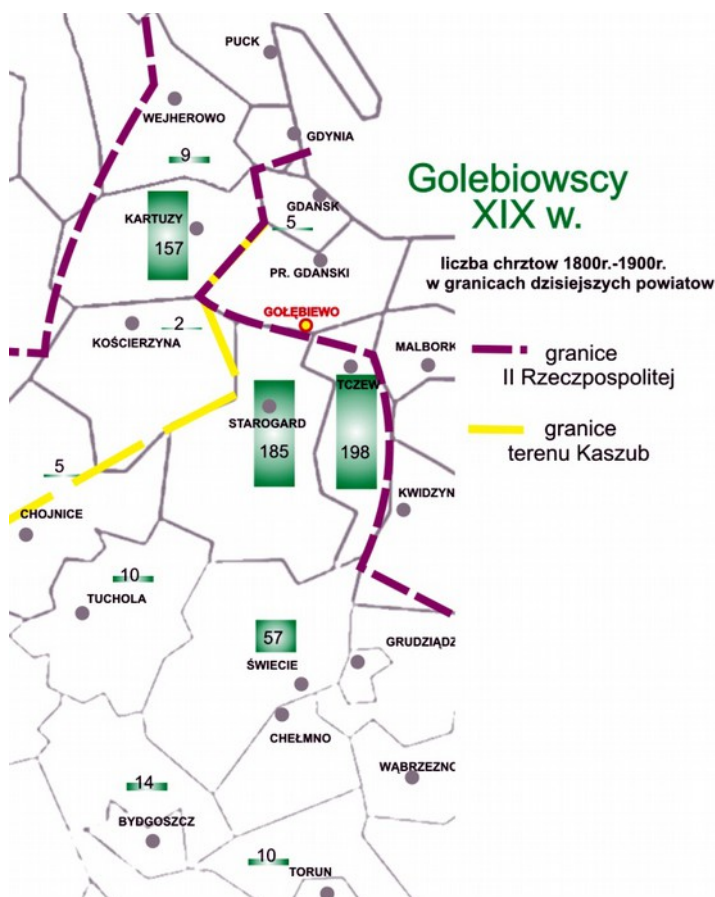
Prawdopodobnie formalne nobilitacje rodzina uzyskała w okresie działania Związku Pruskiego (antykrzyżacki) za czasów panowania króla Kazimierza Jagiellończyk **po. 1454r**^[16], „które w czasie wojny przypadkiem zaginęły”.

Z rejestrów podatkowy dowiadujemy się, że ^[7].

1. Golambiewo Większe [Reyman Golamkow] w 1571r. liczyło 30 mansos (530ha) i miało 3 właścicieli:
 - Nobilis Albertus Golembewski 23 mansos
 - Nobilis Joannes Golembewski 3 mansos
 - Nobilis Geofgius Piszinski 4 mansos
2. Golambiewo Mniejsze [Mittel Golamkow] w 1570r. liczyło 32 mansos (530 ha) i miało 2 właścicieli:
 - Nobilis Joannes Golembewski 19 1/2 mansos, który dodatkowo opłacał podatki za zagrodnika, za karczmę, za markowe wino, gorzałkę, piwo [czopowe] i rzemieślnika
 - Nobilis Franciscus Klinskij
3. Kolibki 1570r.[Kolliepka] ^[8]parafia Wielki Kack miało wielu właścicieli wśród nich:
 - bracia Golembewski wraz z Nibilis Przeorski 11 1/2, mansos (205 ha) dodatkowo opłacał podatki za karczmę, 4 zagrodników i krawca.

Był to okres określany jako złoty wiek dziejów Polski, należeliśmy do potęg Europy.

Na początku XVII w w Europie rozpoczęła się wojna trzydziestoletnia (pomiędzy protestantami a katolikami), a wkrótce po niej (1655r) nastąpił ”potop szwedzki”. Wojna ze Szwedami spowodowała największe straty materialne i demograficzne w dziejach Rzeczpospolitej. Ogromna liczba ofiar wśród ludności cywilnej nie wynikała z niewątpliwego okrucieństwa okupacyjnych wojsk, ale przede wszystkim na skutek głodu i epidemii. W wyniku strat demograficznych Pomorze Gdańskie straciło ponad 60% mieszkańców (w czasie II wojny światowej ok. 20%)- znaczna część ziemi leżała odłogiem, a niektóre miejscowości zginęły. ^[9]

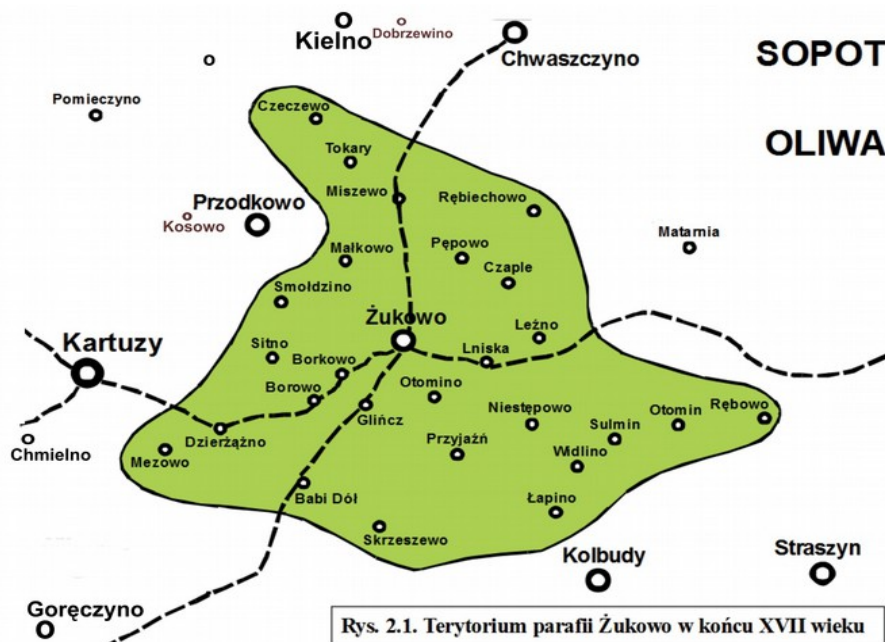

Potomków Golambiewskich odnajdujemy w okolicy Tczewa, Starogardu, Świecia... z dominującą pisownią Gołębiowski. Na podstawie szacunków chrztów XIXw.^[10] widać, że większość potomków naszych przodków tam zamieszkała (3/4 populacji), ale też powstała **linia kaszubska** (1/4) z dominującą pisownią Głąbiowski, zapoczątkowana przez małżeństwo **Jakuba i Reginę, którzy od 1625r.**^[11] chrzcili swoich potomków w Żukowie.

Wcześniej nie istniał system rejestracji metrykalnej, (został wprowadzony na soborze trydenckim 1568r. -w odpowiedzi na reformację, a w Żukowie w 1608r). Językiem formalnym była łacina, potocznym polski, niemiecki, kaszubski. W miejsce nazwiska często wpisywano nazwy wykonywanego zawodu lub funkcji, np. Faberferarius -> Kowal -> Schmid (niemc). Imiona z reguły pisano w brzmieniu łacińskim, np.: Jadwiga -> Hedwigis, Wojciech -> Adalbertus.. Występowały też formy skrótowe lub

opisowe : Jan zwany Długi , Marcin woźnica szlachcica Gehema. Urzędowy obowiązek używania nazwisk powstał w 1874r., gdy powołano urzędy cywilne.

Jan, który ochrzcił syna w 1625r. w Żukowie był zwykłym chłopem, który pracował jako tkacz przy klasztorze. Nie wskazywał on w zapisach metrykalnych szlacheckiego pochodzenia i nie interweniował na skróconą formę zapisu nazwiska „Głęb”. Być może był analfabetą i a jego przodkowie byli szlachtą zagrodową (zubożała) Dopiero w następnych pokoleniach figuruje nazwisko „Głąbiowski”. W następnych pokolenia pojawiają się też funkcje wyróżniające np. Villici Monasterio Żukoviensis – wóldarz, Marianna de Monasterio - mniszka , Coloni – kmić, gbur.^[11]

Rys. 2.1. Terytorium parafii Żukowo w końcu XVII wieku

Norbertanki żukowskie posiadały liczne posiadłości ziemskie (władały kilkunastoma majątkami i folwarkami), a w skład ich majątku wchodziły m.in. browar, tartak, cegielnia, młyny, oraz szkoła żeńska, do której oddawano na wychowanie i nauczanie córki książęce i szlacheckie.

„... przeorysze dożywała z tego, co pozostanie ze stołu panien sieroty i ubogich uczniów.”

Żukowo w tym czasie stanowiło swoiste centrum liczyło aż 54 rodzin. gdy sąsiednie wioski np.:

Glyncz Glintsch - Glińcz Stary 4 domus

Otomino Ottomin, Ottomino: 4. domus

Dzierżazno Seeresen: 11 domus.

Borowo : 1 Karczma

Spis z 1772r. Kataster kontrybucyjny ^[12] wskazuje 9 "głów rodzin" Głombiowskich na terenie Kaszub, w tym Albrechta w Oksywiu, pozostałych 8 w parafii żukowskiej, tj.

- Glombgoski, Jacob / Zuckau
- Glombgoski, Johann / Zuckau
- Glombgoski, Michel / Zuckau
- Gloskowski, Andreas / Zuckau
- Glombgoski, Thomas / Zuckau
- Glombgoski, Simon / Glintz
- Glombkowski, Albrecht / Ottemin
- Glombgoss, Andreas / Seresen

Porównując spis pruski z zapisami ksiąg metrykalnych z Żukowa można stwierdzić, że w okresie przedrozbiorowym na terenie Kaszub było nas wiele rodzin.

Zapraszam do analizy drzewa genealogicznego

Przypisy

1. Kasper Niesiecki, *Herbarz Korona Polska*, (t. 4 s. 173) J.N. Bobrowicz, Lipsk 1839-1845
2. *Kodeks Dyplomatyczny Wielkopolski T.2 Biblioteka Kórnicka* 1878 PAN
3. *Elekcje biskupów pomorzańskich w średniowieczu*- Jan Wiśniewski – 2001
4. *Universität Hamburg - PrUB, jh I 11376 - Daniela Negwer, Erlangen* (2003)
5. *Herbarz szlachty Prus Królewskich I połowie XVIIw.*-Jan Karol Dachnowski
6. *Metryka Koronna 4-1, sygnatura 42 (. 42 f. 94) -Kancelaria Koronna - Archiwum Główne Akt Dawnych*
7. *Źródła dziejowe - Polska XVI wieku - Prusy Królewskie. Cz. 1 - I.T. Baranowski* 1911r.
8. *Rody Ziem Pruskich - Józef Krzepela*, 1927
9. *O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich.*-Kętrzyński. Lwów 1882
10. *Indeks ksiąg metrykalnych -Pomorskie Towarzystwo Genealogiczne*
11. *Metrykalna baza danych parafii Żukowo -Tadeusz Wilczewski . Gdańsk* 2015r.
12. *Kataster kontrybucyjny Prus Królewskich z 1772/1773 (R. Drefs) - Towarzystwo Naukowe w Toruniu*
13. *Erfurt- Die älteste Hochschule Deutschlands* ,str. 57,- Robert Gramsch, Erfurt 2012
14. *Pomorze w dobie wojny trzynastoletniej* ,str. 142 - Karol Górski - Poznań 1932
15. *Zbiór nazwisk szlachty s.397 - Piotr Nałęcz-Malachowski - Lublin* 1805
16. *Zakon krzyżacki nie miał prawa nobilitacji, a w1454r - wydanie aktu inkorporacyjnego Prus umożliwiło Reymanowi uzyskanie nobilitacji od króla Polski, a wcześniej uzyskał beneficjum zgodnie z prawem magdeburskim właściwym dla ministerjalów.*